

Föreläsning 9: Ekonomisk politik, vt 2007

Lars Calmfors

Konsumtionsteori

Den keynesianska konsumtionsfunktionen

$$C = C(Y - T)$$

Konsumtionen beror på den löpande disponibla inkomsten

$$0 < MPC < 1$$

- **Mer rimligt tro att konsumtionen bestäms genom framåtblickande beslut: Irving Fisher, Milton Friedman, Franco Modigliani och Robert Hall**
- **Intertemporala beslut**
- **Fishers tvåperiodsmodell**

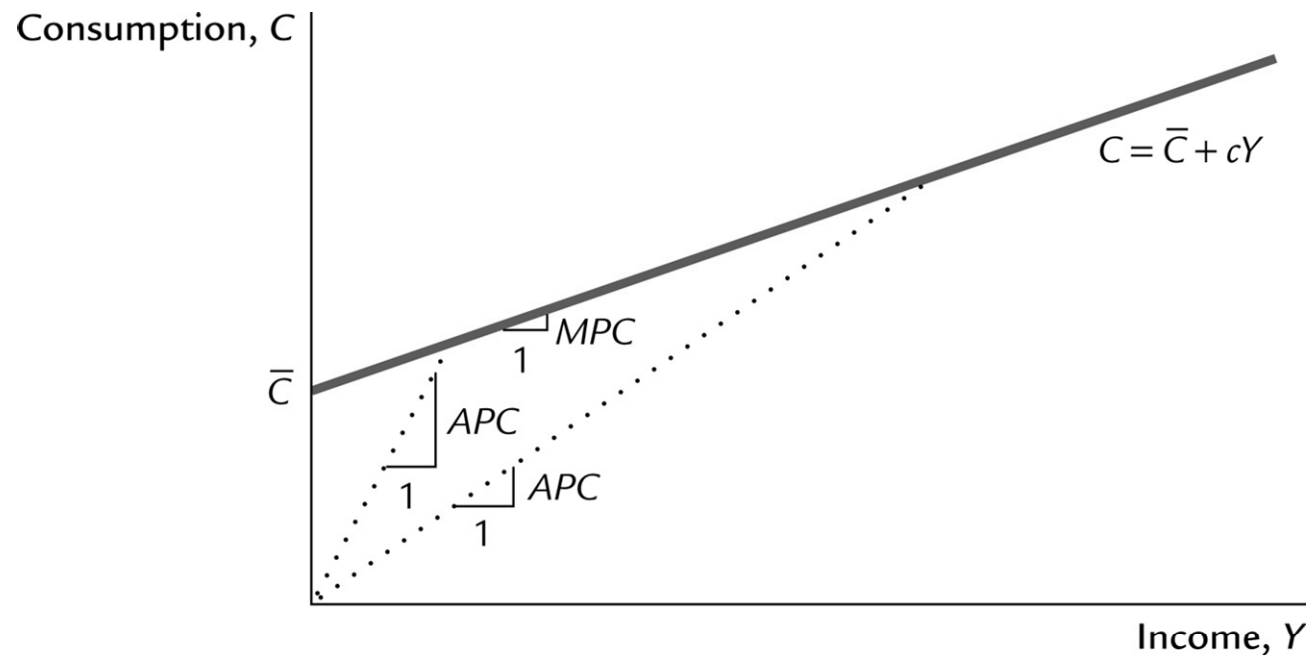

Figure 16.1 The Keynesian Consumption Function
 Mankiw: Macroeconomics, Sixth Edition
 Copyright © 2007 by Worth Publishers

Intertemporal budgetrestriktion

Period 1: $S = Y_1 - C_1$

Period 2: $C_2 = (1 + r)S + Y_2$

Substitution ger:

$$C_2 = (1 + r)(Y_1 - C_1) + Y_2$$

$$C_1 = 0 \Rightarrow C_2 = (1 + r)Y_1 + Y_2$$

$$C_2 = 0 \Rightarrow C_1 = Y_1 + Y_2 / (1 + r)$$

$C_1 = Y_1$ och $C_2 = Y_2$ är alltid möjligt

$$C_1 + C_2 / (1 + r) = Y_1 + Y_2 / (1 + r)$$

$1 / (1 + r)$ är priset på konsumtion i period 2 i termer av minskad konsumtion i period 1. Det är m a o alltid billigare att konsumera i period 2 än i period 1 (dyrare att konsumera i period 1 än i period 2)

$$r = 0 \Rightarrow C_1 + C_2 = Y_1 + Y_2$$

Diskonterat nuvärde av konsumtion = Diskonterat nuvärde av inkomst.

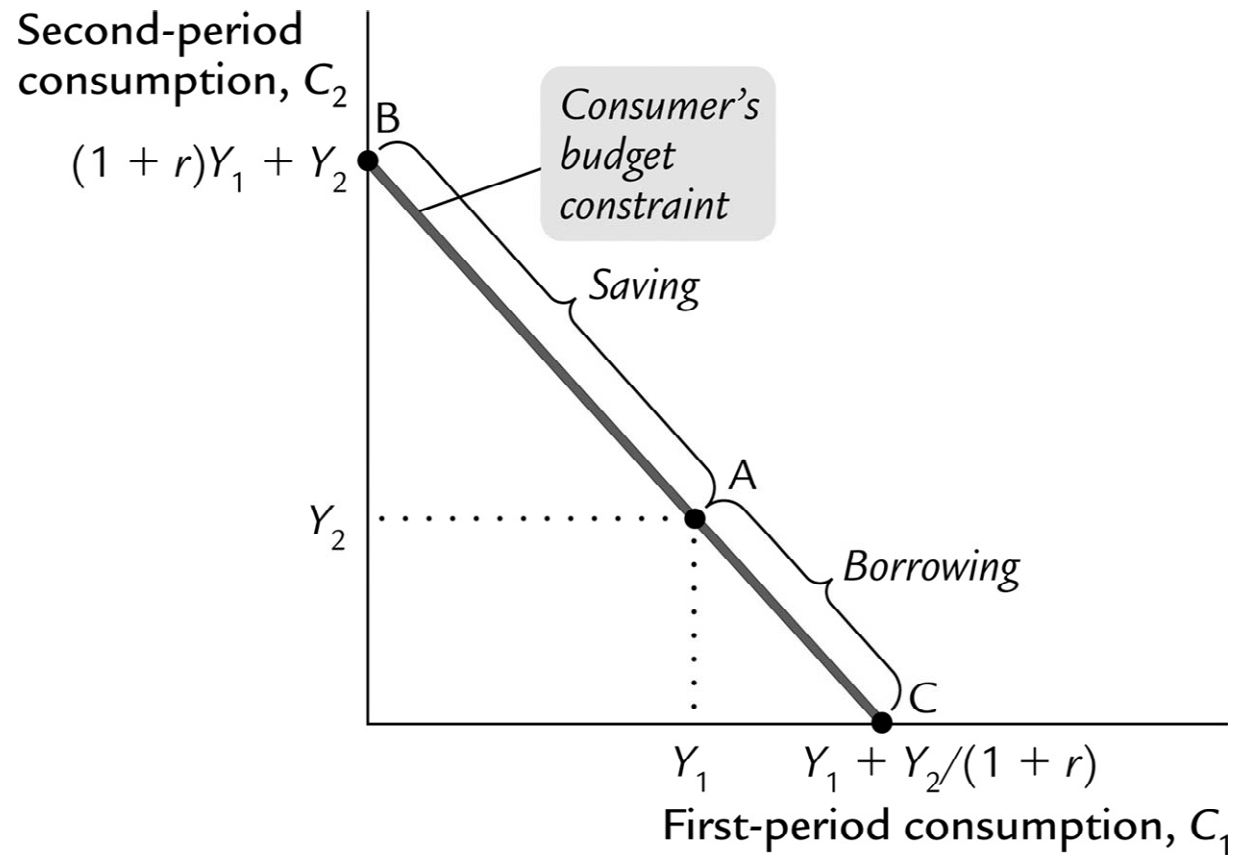

Figure 16.3 The Consumer's Budget Constraint
 Mankiw: Macroeconomics, Sixth Edition
 Copyright © 2007 by Worth Publishers

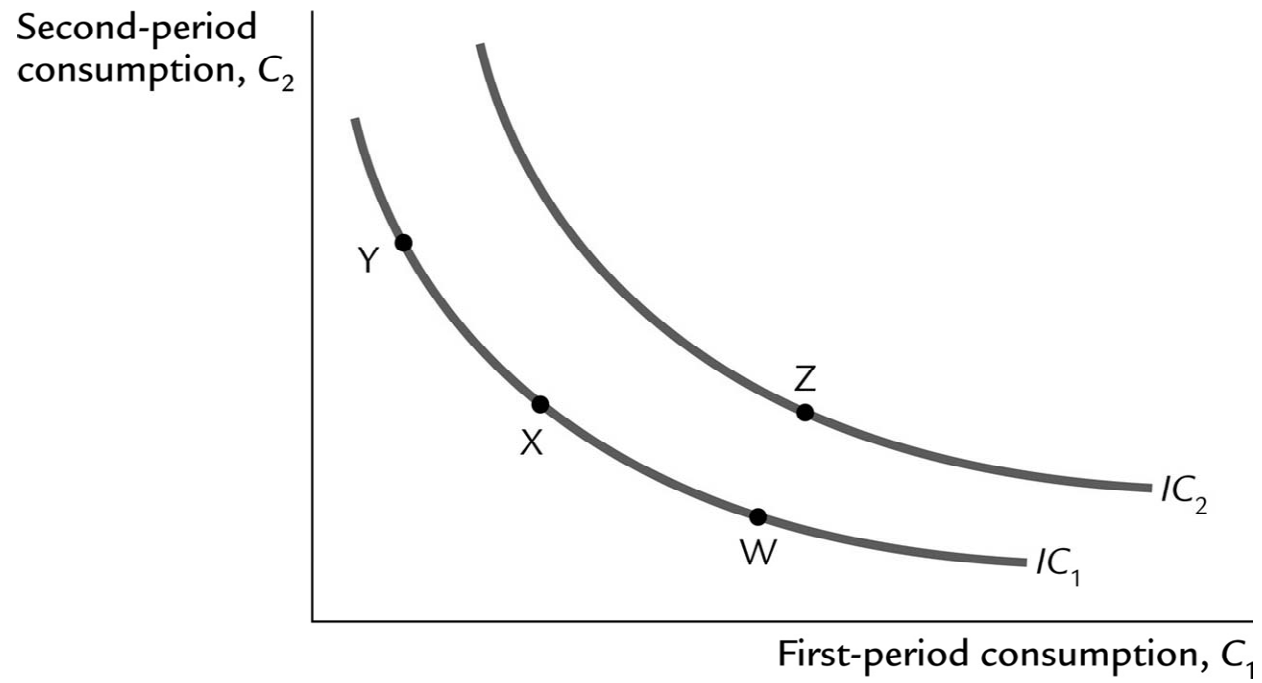

Figure 16.4 The Consumer's Preferences
Mankiw: Macroeconomics, Sixth Edition
Copyright © 2007 by Worth Publishers

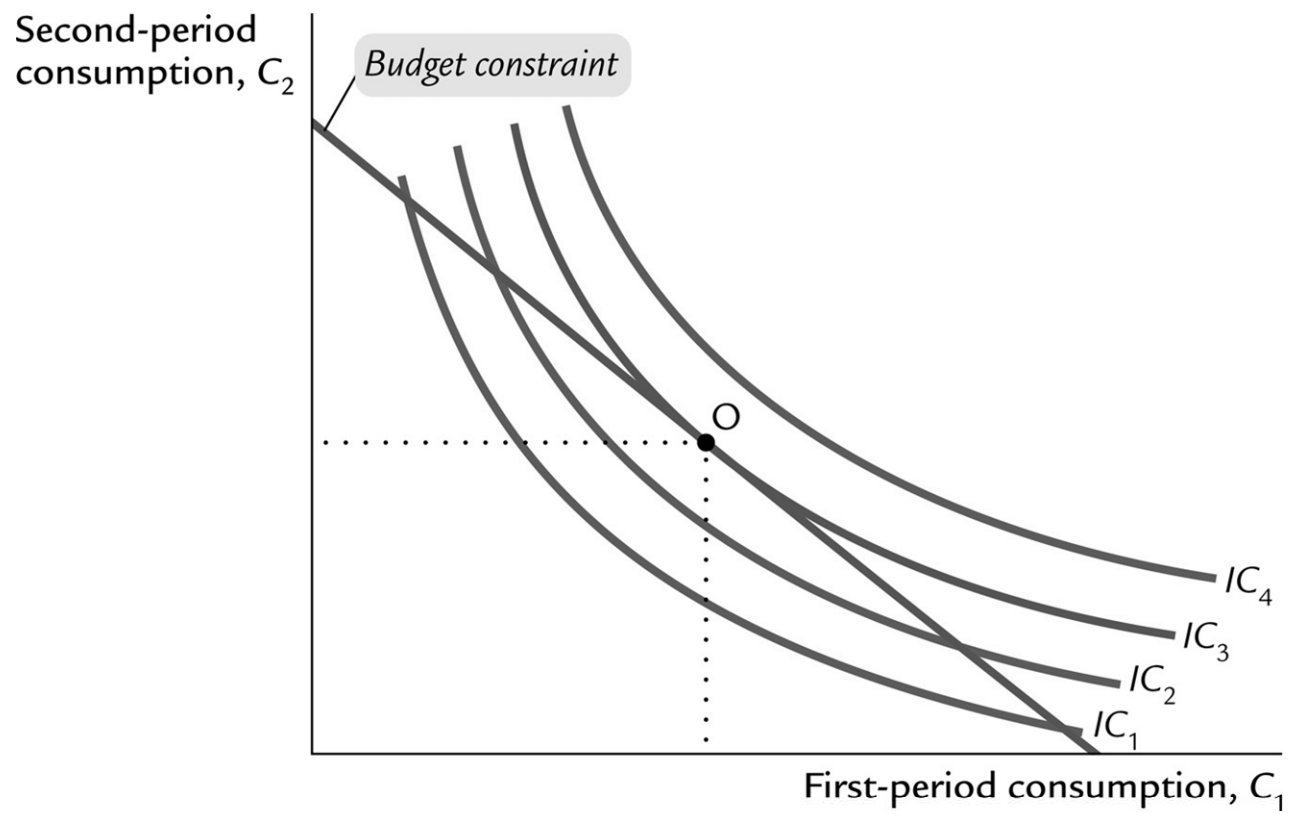

Figure 16.5 The Consumer's Optimum
Mankiw: Macroeconomics, Sixth Edition
Copyright © 2007 by Worth Publishers

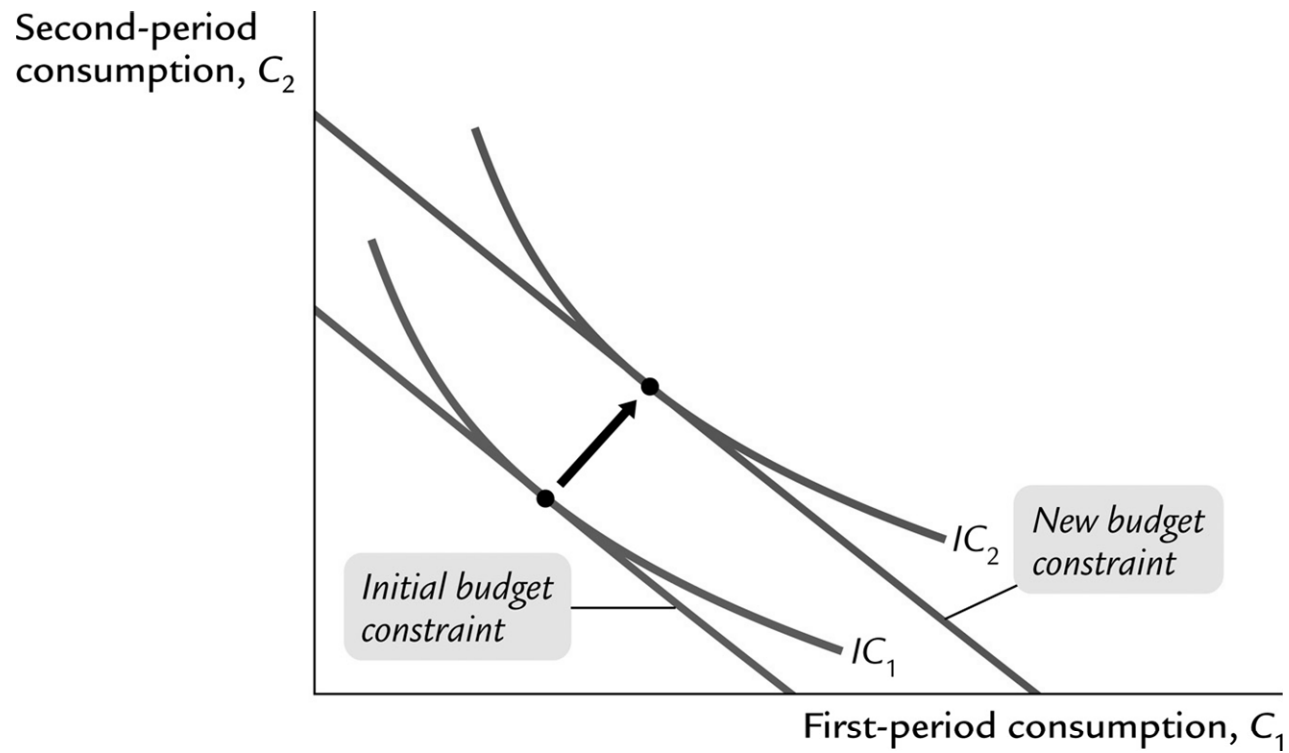

Figure 16.6 An Increase in Income
 Mankiw: Macroeconomics, Sixth Edition
 Copyright © 2007 by Worth Publishers

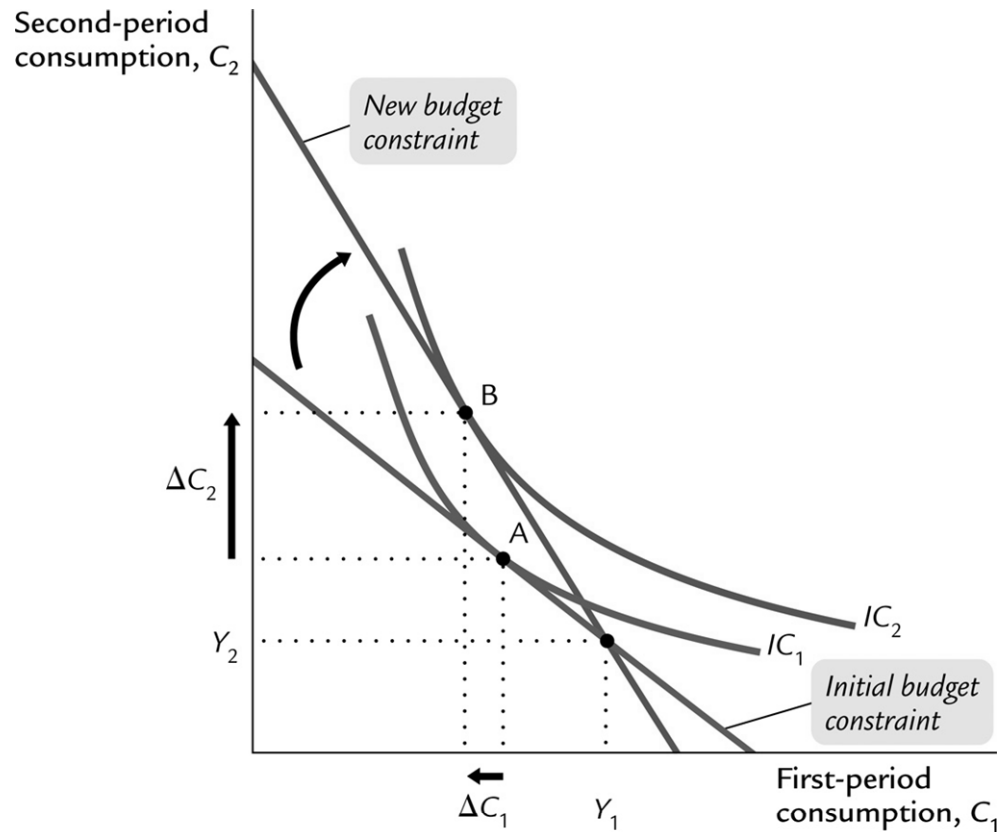

Figure 16.7 An Increase in the Interest Rate
 Mankiw: Macroeconomics, Sixth Edition
 Copyright © 2007 by Worth Publishers

- **Förväntade framtida inkomstförändringar påverkar konsumtionen redan nu**
 - **norska oljeinkomster**
 - **framtida pensioner**
 - **förväntade framtida produktivitetökningar i USA: förklaring till lågt sparande och stora bytesbalansunderskott**
- **Consumption smoothing**
- **Konsumenter försöker jämna ut konsumtionen över tiden**
 - **avtagande marginalnytta av konsumtion**
 - **lika konsumtion varje period om subjektiv diskonteringsränta = marknadsränta**

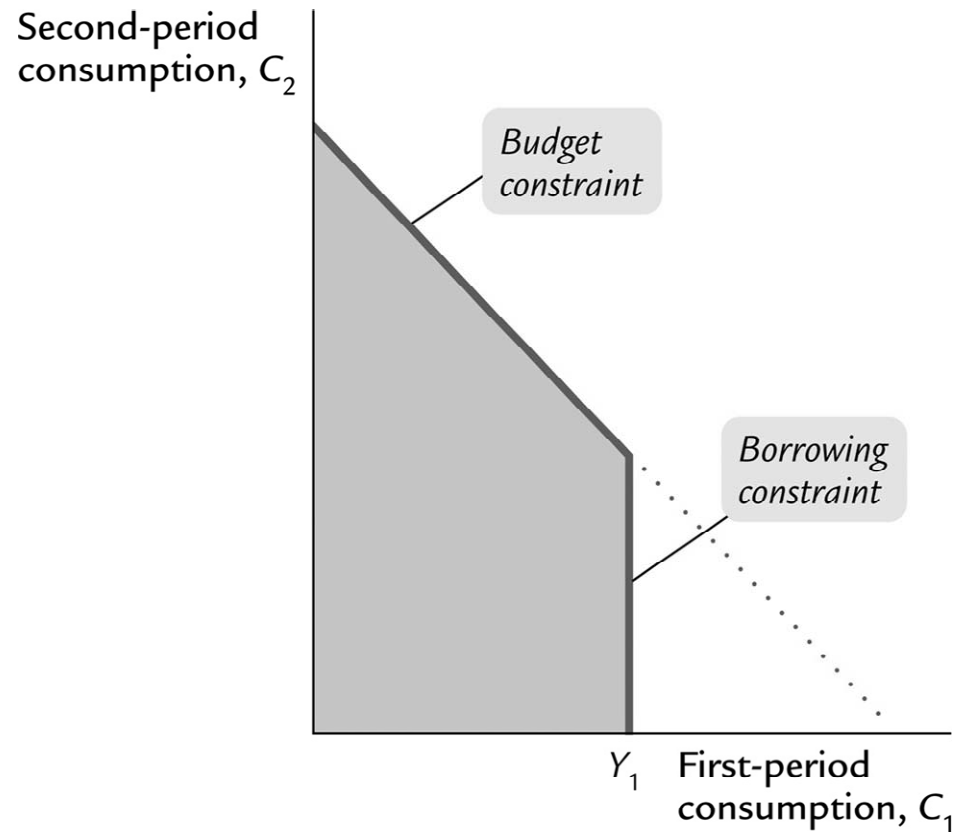

Figure 16.8 A Borrowing Constraint
Mankiw: Macroeconomics, Sixth Edition
Copyright © 2007 by Worth Publishers

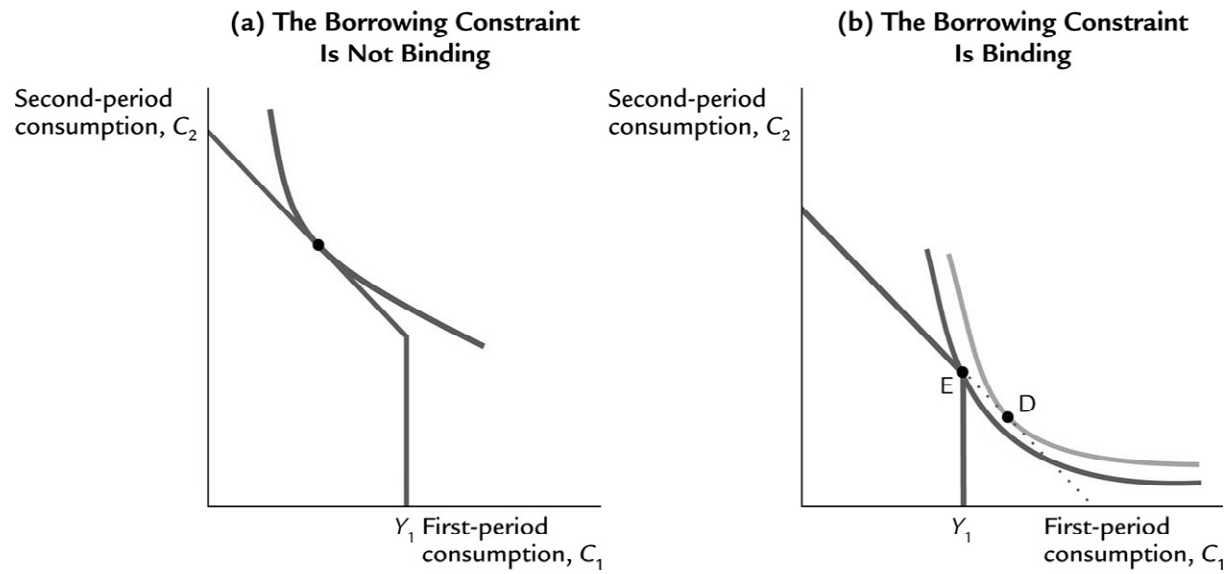

Figure 16.9 The Consumer's Optimum With a Borrowing Constraint
 Mankiw: Macroeconomics, Sixth Edition
 Copyright © 2007 by Worth Publishers

Lånerestriktioner (borrowing constraints)

- Ca $\frac{1}{4}$ av hushållen kan väntas vara kreditransonerade
- Aggregerad MPC blir då ca $\frac{1}{4}$
- En tillfällig inkomstökning med ΔY ger en permanent inkomstökning med $r\Delta Y$ för icke-kreditransonerade hushåll.

$$MPC \approx r$$

Om konsumtionen i varje period beror på den förväntade livsinkomsten bör den följa en sk "random walk", dvs förändringar i konsumtionen kan inte förutsägas utan äger rum bara om det händer något oväntat (jfr börs- och växelkurser) – Robert Hall

$$C_t = \alpha_0 + \alpha_1 C_{t-1} + \varepsilon_t$$

Tidsinkonsistenta preferenser

- Behavioural economics (beteendekonomi)
- För lågt sparande pga ”pull of instant gratification”?

Fråga 1: 1000 kr idag (A) eller 1100 kr i morgon (B)?

Fråga 2: 1000 kr om 100 dagar (A) eller 1100 kr om 101 dagar (B)?

- Många svarar A på fråga 1 och B på fråga 2.
- Exempel på tidsinkonsistenta preferenser.
- Individer följer inte långsiktig plan utan avviker från den.

Franco Modiglianis livscykelhypotes

R = Antal återstående år i förvärvsarbete

Y = Årsinkomst

W = Förmögenhet

T = Antal återstående levnadsår

$$C = (W + RY)/T$$

$$C = W/T + RY/T$$

$$T = 50, R = 30 \Rightarrow C = W/50 + 30/50Y = 0,02W + 0,6Y$$

$$MPC_W = 0,02$$

$$MPC_Y = 0,6$$

$$T = 21, R = 1 \Rightarrow C = W/21 + 1/21Y \approx 0,05W + 0,05Y$$

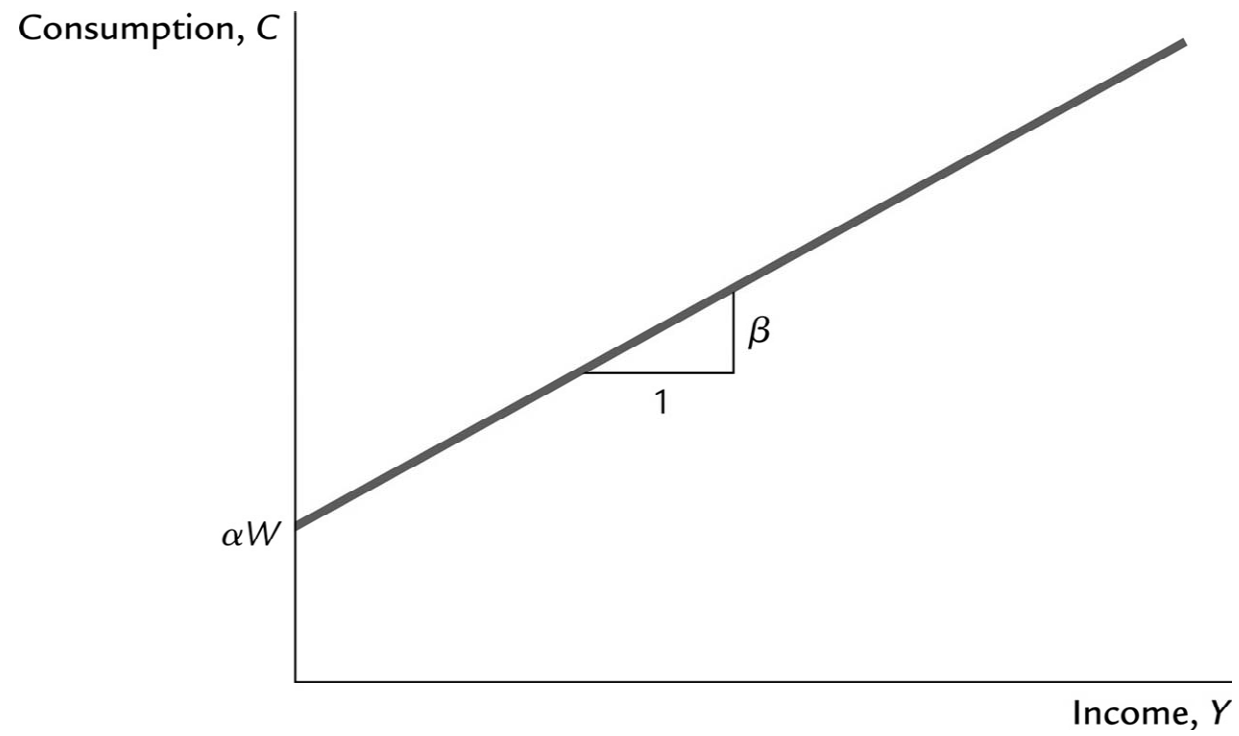

Figure 16.10 The Life-Cycle Consumption Function
Mankiw: Macroeconomics, Sixth Edition
Copyright © 2007 by Worth Publishers

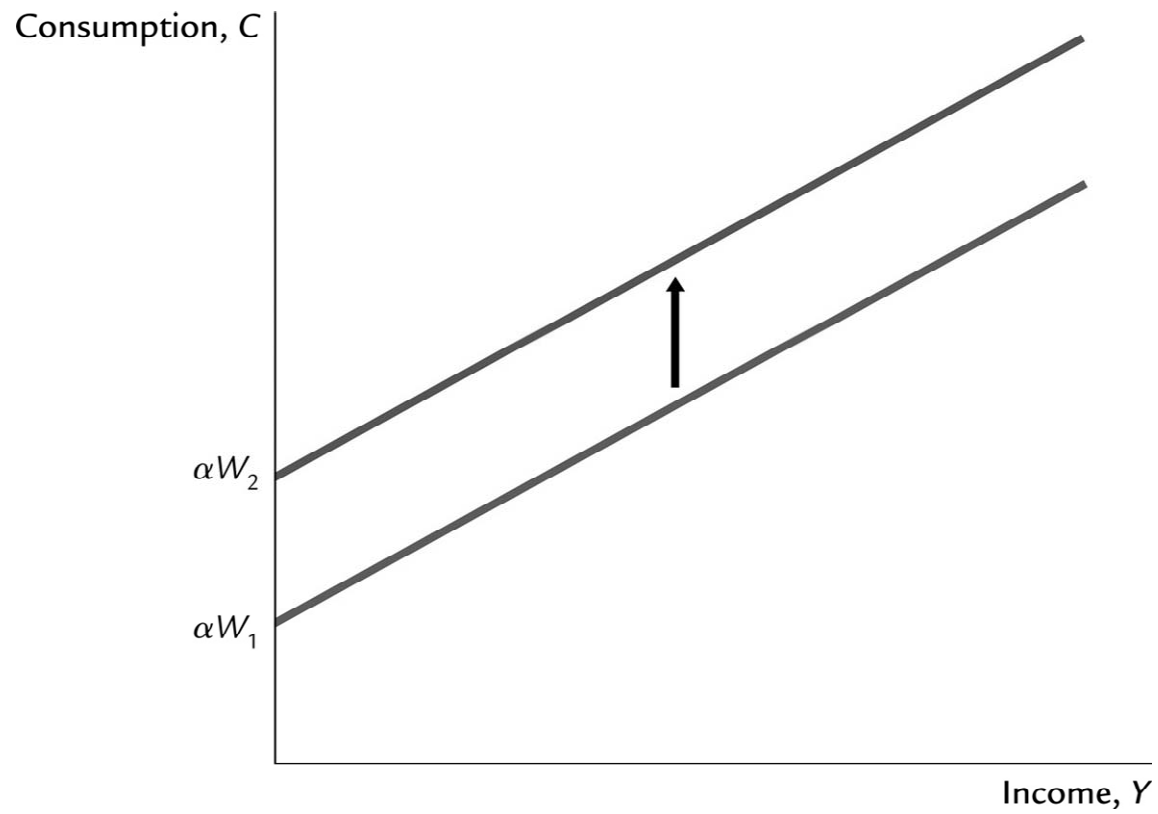

Figure 16.11 How Changes in Wealth Shift the Consumption Function
Mankiw: Macroeconomics, Sixth Edition
Copyright © 2007 by Worth Publishers

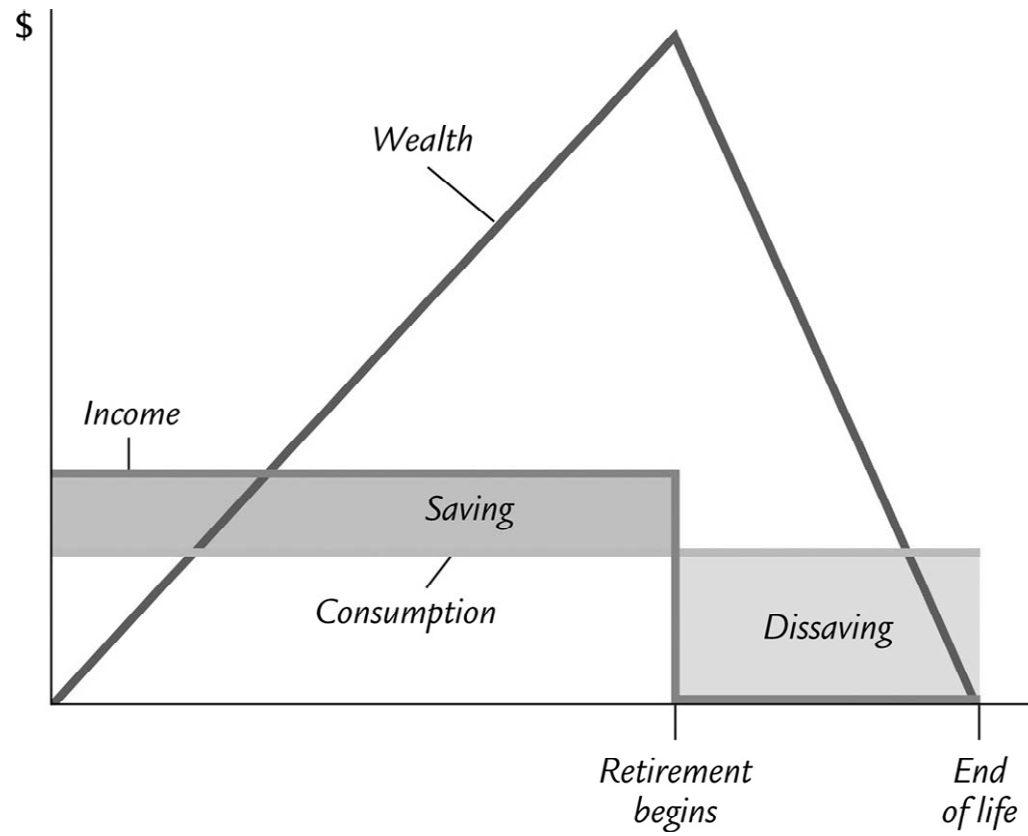
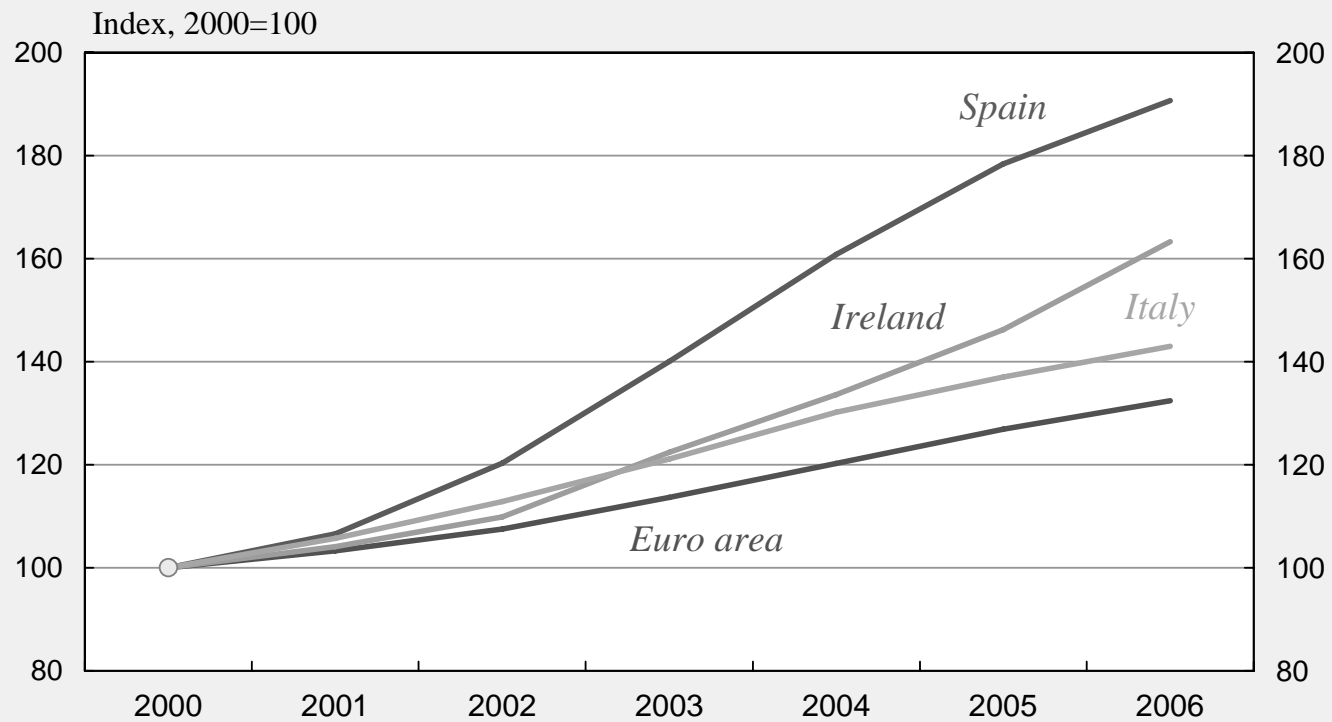

Figure 16.12 Consumption, Income, and Wealth Over the Life Cycle
 Mankiw: Macroeconomics, Sixth Edition
 Copyright © 2007 by Worth Publishers

- **Variationer i tillgångspriserna (aktier, fastigheter) spelar numera stor roll för konsumtionsutvecklingen**
- **Risker för “boom-bust cycles” – hastiga “asset price reversals” förstärker konjunkturvariationerna**
 - **fastighetsprisbubbla i Sverige, Finland, Storbritannien under 80-talet, “asset price deflation” i början av 90-talet**
 - **liknande utveckling i Japan under 80-talet, sedan långvarig depression**
 - **börsuppgången under 90-talet, sedan nedgång**
 - **fastighetspriserna nu? (Irland, Spanien, Nederländerna, Storbritannien, Sverige, USA?)**
- **Problem för centralbankerna: Ska de bara ha inflationsmål för KPI eller ska de aktivt också försöka motverka stora variationer i tillgångspriserna?**
 - **kan centralbanken identifiera ”fastighetsprisbubblor” bättre än andra?**
 - **Riksbanken har haft oklar strategi.**
 - **ECB använder penningmängdsutvecklingen som indikator på risken för tillgångsprisbubblor.**

Fig. 2.1

Real house prices

Source: OECD (2006).

**Diagram 13. Reala huspriser och privat konsumtion
i USA**
Årlig procentuell förändring

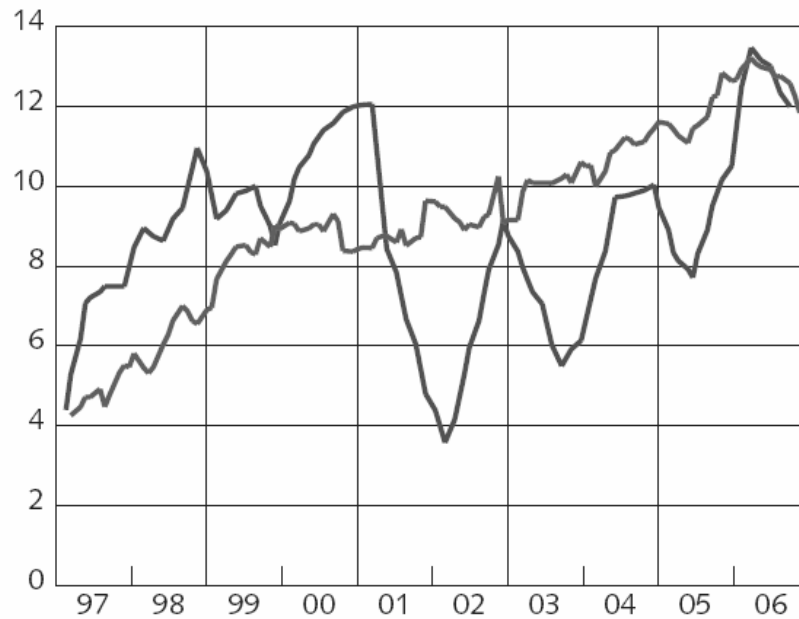

Anm. Huspriserna har deflaterats med KPI.

Källor: Office of Federal Housing Enterprise Oversight
och US Department of Commerce

Diagram 52. Småhuspriser och total utlåning till svenska hushåll

Årlig procentuell förändring

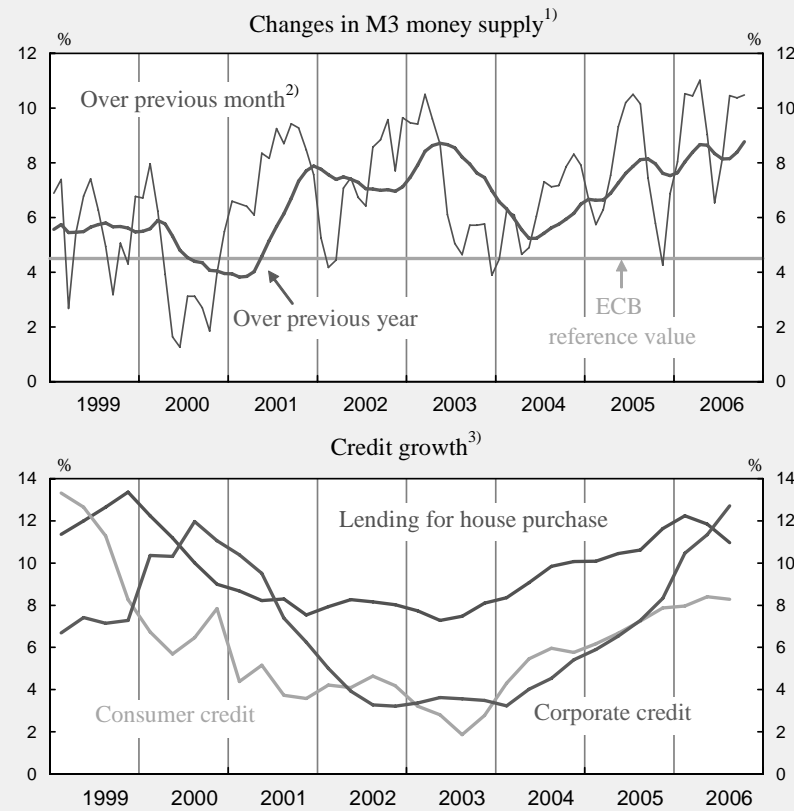

— Småhuspriser
- - - Utlåning till hushåll

Källor: SCB och Riksbanken

Fig. 1.13

The monetary situation in the euro area

1) M3=Currency in circulation, overnight deposits, deposits with agreed maturity up to two years; index, seasonally adjusted, 3-month moving average in % (centred).- 2) Extrapolated to annual rates.
3) Changes over previous quarter; corporate credit = credit to nonfinancial corporations; Lending to house purchase = credit to private households and NPISH.

Sources: European Central Bank; Ifo Institute calculations.

Pensionssystemet och sparandet

- **Fördelningssystem – varje generation betalar för den föregående**
- **Premiereservssystem – varje generation sparar till sin egen pension och sparandet blir därför högre**
- **När man inför ett fördelningssystem blir första generationen vinnare (slipper betala för generationen innan): vårt ATP-system**
- **Ersätter man ett fördelningssystem med ett premiereservsystem får sista generationen i fördelningssystemet betala två gånger (föregående generations pensioner plus sina egna)**
- **Det svenska pensionssystemet: kombination av fördelningssystem (med raka rör mellan intjänande och pensioner) och premiereservsystem (till liten del)**
- **Fördelningssystemet i Sverige är baserat på ”defined contributions” och inte på ”defined benefits”**
 - **förmånerna anpassas till inbetalda avgifter**
 - **förmånerna är indexerade till löneutvecklingen per sysselsatt**
 - **automatisk broms anpassar förmånerna om systemets finansiella stabilitet hotas**
- **Andra länder behöver också reformera sina pensionssystem på liknande sätt som Sverige**
 - **högre pensionsavgifter**

- **lägre pensioner (Finland: indexering till genomsnittlig livslängd)**
- **högre pensionsålder (Danmark: indexering till genomsnittlig livslängd)**
- **partiell övergång till premiereservsystem**

The effects of ageing on per capita output

	Dependency ratio		Participation rate	Gains in per capita output		
	2004	2050		Constant participation	Increasing participation	If no ageing
Austria	0.24	0.55	80.00	1.44	1.44	2.44
Belgium	0.27	0.47	67.00	1.77	2.11	2.44
Denmark	0.23	0.42	81.00	1.84	1.81	2.44
Finland	0.23	0.46	74.00	1.71	1.85	2.44
France	0.25	0.46	70.00	1.76	2.01	2.44
Germany	0.27	0.49	76.00	1.70	1.79	2.44
Greece	0.28	0.62	66.00	1.29	1.56	2.44
Ireland	0.17	0.41	70.00	1.73	1.98	2.44
Italy	0.29	0.65	63.00	1.20	1.53	2.44
Luxembourg	0.21	0.35	67.00	2.01	2.40	2.44
Netherlands	0.21	0.42	70.00	1.79	2.05	2.44
Portugal	0.24	0.53	76.00	1.51	1.59	2.44
Spain	0.25	0.68	71.00	1.04	1.17	2.44
Sweden	0.27	0.47	76.00	1.77	1.86	2.44
UK	0.24	0.38	76.00	1.99	2.09	2.44
EU 15-Average	0.24	0.49	72.20	1.64	1.82	2.44

Cyprus	0.18	0.39	NA	2.26	-	3.04
Czech Republic	0.2	0.59	NA	1.56	-	3.04
Estonia	0.24	0.57	NA	1.72	-	3.04
Hungary	0.22	0.5	NA	1.95	-	3.04
Latria	0.24	0.56	NA	1.76	-	3.04
Lithuania	0.22	0.43	NA	2.22	-	3.04
Malta	0.19	0.46	NA	2.03	-	3.04
Poland	0.18	0.5	NA	1.85	-	3.04
Slovakia	0.16	0.47	NA	1.92	-	3.04
Slovenia	0.21	0.64	NA	1.38	-	3.04
Average	0.21	0.51	NA	1.86	-	3.04
					-	
Japan	0.29	0.72	78.00	0.96	0.99	2.44
US	0.18	0.32	85.00	2.02	2.16	2.44
<i>Note: NA: not available</i>						

Source: EEAG.